

Ibsa Suuratu Al-Mursalaat-Kutaa Dhumaa

Description

Kutaa darbee keessatti wanta Guyyaa Murtii taasifamu muraasa isaa ilaalle turre. Harâ€™as itti fufuun kutaa xumuraa suuratu Al-Mursalaat ni ilaalla.

﴿هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ ﴿٣٦﴾ وَإِلٌ
 يَوْمٌ مِّنِ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمْعَنَّكُمْ وَالْأَوَّلِينَ
 فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كِيدُ فَكِيدُونَ ﴿٣٨﴾ وَإِلٌ يَوْمٌ مِّنِ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٩﴾﴾

â€œ(35)-Kuni Guyyaa isaan hin dubbanneedha. (36)-Uzrii akka himatan isaaniif hin hayyamamu. (37)-Guyyaa san kijibsiiftotaaf ee badii isaanii! (38)-Kuni Guyyaa addaan bahiinsaati; isinii fi warra duraanii walitti qabne. (39)-Yoo tooftaa wayii qabaattan, tooftaa Natti baafadhaa. (40)-Guyyaa san kijibsiiftotaaf ee badii isaanii!â€ Suuratu Al-Mursalaat 77:35-40

â€œKuni Guyyaa isaan hin dubbanneedha.â€ Kana jechuun Guyyaan Qiyaamaa kuni Guyyaa guddaa kaafiroota irratti cimaa taâ€™e kan isaan hin dubbanneedha [1] Uzriis akka himatan isaaniif hin hayyamamu. Uzrii himachuu jechuun akka dhiifamni namaaf godhamuu fi hin adabamneef sababa, rakkoo fi ragaa dhiyefachuudha. Guyyaa Qiyaamaa namoonni Rabbiitti, Ergamtootatti fi Guyyaa Qiyaamaatti hin amanne, sababa, rakkoo fi ragaa dhiyefachu hin dandaâ€™an. Osoo sababa, rakkoo fi ragaa dhiyefataniyyuu, isaan irraa hin fuudhamu. â€œYaa Rabbii sababa kanaaf amanu dadhabne, rakkoo akkanaatiif hojii gaggaarii hojjachuu dadhabne, yaa Rabbii dhiifama nuuf godhiâ€ yoo jedhan, kuni isaan irraa hin fuudhamu.

â€œKuni Guyyaa isaan hin dubbanneedhaâ€ yommuu jedhu Guyyaa Qiyaamaa guutumaan guututti hin dubbatan jechuu miti. Dhugumatti, Guyyaan Qiyaamaa iddo fi waqtii qaba. Kuni waqtii isaan hin dubbannee fi uzrii akka himatan isaaniif hin hayyamamneedha. [2]

Guyyaan kuni Guyyaa cimaa rakkoo fi sababaa osoo dhiyefatanii namarraa hin fuudhamneedha. Kanaafu, namoota Qiyaamatti amanuu diduun badii hojjachuu itti fufan, tarii akekachiisni kuni isaan dammaqsu dandaâ€™a â€œGuyyaa san kijibsiiftotaaf ee badii isaanii!â€ Kana jechuun warra Guyyaa Qiyaamaa kana soba akka taâ€™etti ilaalaniif Guyyaa san badii fi adabbi cimaatu jira.

â€œKuni Guyyaa addaan bahiinsaati;â€ kana jechuun Guyyaa Qiyaamaa, â€œKuni Guyyaa Rabbiin uumamtoota jidduutti murteessudha.â€ Jedhama. Guyyaan Qiyaamaa Guyyaa addaan bahiinsaa kan

jedhameef, Rabbiin uumamtoota jidduutti murteessun warri Jannataa fi warra Jahannam addaan baafamu. **â€œisinii fi warra duraanii walitti qabne.**â€ Addunyaa keessatti â€œGuyyaa Qiyaamaa isinii fi namoota darban hunda walitti ni qabnaâ€ jennee waadaa galaa turre. Kunoo harâ€™a isinii fi warra darban walitti sassaabne. Kanaafu, harâ€™a â€œ**Yoo tooftaa wayii qabaattan, tooftaa Natti baafadhaa.**â€ Kana jechuun adabbii irraa tooftaa ittiin baatan yoo qabaattan, tooftaa baafadhaa. Qabaa Rabbii irraa of baraaraa.[\[3\]](#)

Guyyaa kana tooftaa fi malli isaanii ni bada, shirri isaanii ni dhabama. Azaaba (adabbii) Rabbiitiif harka kenuu. Wanta isaan kijibsiisan isaaniif ifa godha. Amma dubbiin kan duraa caala. Duratti dubbachuu fi uzrii himachuu irraa ni dhoowwaman. Amma immoo murtiin isaan jidduutti waan murtaaâ€™uf adabbii jalaa bahuu hin dandaâ€™an. Kanaafu, nama Guyyaa Qiyaamaa tooftaa fedhe osoo baase adabbii jala bahuu kan hin dandeenye taâ€™ee osoo jiru Guyyaa Guddaa kana akka sobaatti ilaaluf, akeekachisni taâ€™uu, â€œ**Guyyaa san kijibsiiftotaaf ee badii isaanii!**â€

Kuni adabbii nama Guyyaa Qiyaamaa kijibsiisee osoo hin tawbatin duâ€™eefi. Garuu duâ€™aan dura tawbachuu, amanuu fi hojii gaggaarii hojjachuun yoo of dhaqqabe, adabbi kana jalaa ni baha. Muttaqoota keessaa taâ€™uun Guyyaa san mindaa guddaa argata. Mee amma mindaa warra Guyyaa kanatti amananii hojii gaggaarii hojjachuun fi hojii badaa irraa fagaachuun of qopheessan haa ilaallu:

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعُيُونٍ ﴿٤١﴾ وَفَوَاكِهَ مِمَّا يَشَهُونَ ﴿٤٢﴾ كُلُّا وَأَشْرَبُوا
هَنِئُوا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجِزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾ وَيُلْ يَوْمَيْدِ
لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾

â€œ(41)-Dhugumatti, Muttaqoonni gaaddisootaa fi burqaawan keessa taâ€™u.(42)-Wanta fedhan irraa fuduraalee [keessa taâ€™u].(43)-â€œSababa waan dalaga turtaniitif gammachuun nyaadhaa dhugaa.â€ [jedhamu]. (44)-Dhugumatti, Nuti akka kanatti toltu hojjattoota mindeessina. (45)-Guyyaa san kijibsiiftotaaf ee badii isaanii!â€ Suuratu Al-Mursalaat 77:41-45

â€œDhugumatti, Muttaqoonni gaaddisootaa fi burqaawan keessa taâ€™u.â€
Muttaqoota jechuun namoota dhugaan Rabbii fi odeefanno Isarraa dhufetti amanan, hojii gaggaarii itti ajajaman hojjatanii fi hojii irraa dhoowwaman dhiisaniidha. Kanaafu ibsi aayah: dhugumatti namoonni addunyaa keessatti dirqamotoot Islaamaa hojjachuun fi badii irraa fagaachuun adabbii Rabbii irraa of eegan, gaaddisoota qabbanaa keessa taâ€™u. Azaan hooâ€™aa fi qorraa isaan hin tuqu. Fuggisoo kanaa, namoonni Rabbotti kafaran, gaaddisaa aaraa qabbana hin qabnee fi laboobaa ibiddaa irraa nama hin eegne keessa taâ€™u[\[4\]](#)

Asitti â€œGaaddisootaâ€ jechuun jecha hedduunna agarsiisutti fayyadame. Sababni isaas, Jannata keessa gaaddisa baayâ€™eetu jira. Gaaddisa mukkeeni, gaaddisa gamoowwanii fi kan biroo. Kanaafu, warri Jannataa gaaddisa qabbanaa keessa jiraatu. Qurâ€™aana keessatti:

â€œIsaanii fi niitiwwan isaanii gaaddisa keessatti sireewwan irratti hirkatuâ€ Suuratu Yaasin 36:56

Warri Jannataa fi niitiwwan isaanii gaaddisa jalatti sireewwan garmalee faayaman irratti tasgabbiin hirkatu. Kuni tola akkami! Qananii akkam namatti tolu!

Ammas qananiin kanarratti hin dhaabbatu, â€œburqaawwan keessa taâ€™uâ€ Jannata keessa burqaawwan laggeen gosa garagaraa irraa dhangalaâ€™antu jira. Jannata keessa burqaawwan, â€œTasniim, Salsabiilâ€ jedhamantu jiru. Muttaqoonni burqaawwan kanniin irraa dhangalaâ€™aa isaanitti toluu fi garmalee miâ€™aawu dhugu. Qabbanaa fi dhugaati argachuun qanani keessa taâ€™anii jiru. Nyaanni isaanii hoo yoo maal taâ€™Me qananiin isaaniif guuttamtii? â€œWanta fedhan irraa fuduraalee [keessa taâ€™u].â€ Kana jechuun Jannata keessatti wanta fedhan keessaa tokko fuduraalee fedhan nyaachudha. Fuduraalee jechuun firaafree akka muuzi, burtukaana, teemira fi kkf.

â€œWanta fedhan irraaâ€ kana jechuun wanta guutuu fedhan keessaa tokko fuduraalee kanaan Jannata keessatti qananiâ€™uudha. Kuni Jannata keessa wantoonni barbaadaman baayâ€™een lakkofsi isaanii hin daangefamne akka jiru agarsiisa.[\[5\]](#)

â€œSababa waan dalaga turtaniitif gammachuun nyaadhaa dhugaa.â€ [jedhamu]. Kana jechuun, addunyaa irratti iimaana irratti hundaaâ€™u fi jaalala Gootaa keessanii barbaaduun sababa hojii gaggaarii hojjattaniif, fuduraalee kanniin irraa wanta feetan nyaadhaa, burqaawwan kanniin irraas wanta isinitti miâ€™aayee dhugaa. Hayyama guutuu nyaadhaa dhugaa, dhoowwaa fi hudhamuun hin jiru[\[6\]](#) Nyaataa fi dhugaati kana keessa wanta namatti toluu fi miâ€™aawu malee wanti hadhaawaa fi nama jeequ hin jiru. Kanaafi, â€œgammachuun nyaadhaa dhugaaâ€ jedha.

Yaa nama qanani fi gammachuun guutuu barbaadu! Eessatti qanani fi gammachuun guutuu argatta ree? Addunyaan tuni iddo qormataa fi ifaajee waan taateef qanani fi gammachuun guutuu jeequmsa irraa bilisa taâ€™e hin argatan. Qananii fi gammachuun guutuu jeequmsaa fi gadda irraa bilisa taâ€™e Jannata qofa keessatti argama. Garuu kana argachuuf dhugaan amanuu fi hojii gaggaarii hojjachuu barbaachisa. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa namoota amanani fi hojii gaggaarii hojjatan Jannataa fi qanani ishiitin isaan badhaasa. â€œDhugumatti, Nuti akka kanatti tolту hojjattoota mindeessina.â€ Mindeessu jechuun mindaa isaaniif kennuudha. Tolту hojjattoota jechuun warra ibaadaa isaanii bareechisanii fi sirnaan hojjatan, namootaafis tola oolaniidha. Sababa kijibsiisanii fi hojii gaarii qanani guddaa kanatti nama geessu hojjatu dhiisaniif yaa badii namoota mindaa fi qanani guddaa kana dhabanii! â€œGuyyaa san kijibsiiftotaaf ee badii isaanii!â€

﴿كُلُّا وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ مُجْرِمُونَ ﴾٤٦ وَيُلُّ يَوْمَيْدِ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾
 وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَرْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ ﴾٤٨﴾ وَيُلُّ يَوْمَيْدِ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾
 فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ وَيُؤْمِنُونَ ﴾٥٠﴾

â€œ(46)-[Yaa warra kafare] nyaadhaa, xiqqoo qananiâ€™aa dhugumatti isin yakkamtoota.(47)-Guyyaa san kijibsiiftotaaf ee badii isaanii! (48)-Yommuu â€œRukuâ€™a buâ€™aaaâ€œsaaniin jedhamu, rukuâ€™a hin buâ€™an(49)-Guyyaa san kijibsiiftotaaf ee badii isaanii! (50)-Isa booda dubbii kamitti amanuu?â€ Suuratu Al-Mursalaat 77:46-50

â€œ[Yaa warra kafare] nyaadhaa, xiqqoo qananiâ€™aa dhugumatti isin yakkamtoota.â€ Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa warroota kaafamu kijibsiisaniin ni jedha: jirenya addunyaa ganda qormataa taate keessatti soorata Ani namootaaf dachii keessatti uume irraa nyaadhaa, dhugaati irraa wanta namootaaf taasise irraa dhugaa. Fedhii addunyaa, miâ€™aa ishii, bashannana, tapha, ishii baayâ€™ifachu, ittiin of dhaadachuu fi faaya addunyaatiin qananii xiqqoo qananiâ€™aa. Qananiin kuni hammaa fi akkaataan baayâ€™ee xiqqaa kan taâ€™eedha. Sababni isaas, qananiin kuni yeroo gabaabaf tura, yoosu bada. Hammi isaas xiqqaadha.

â€œYommuu â€œRukuâ€™a buâ€™aaaâ€œsaaniin jedhamu, rukuâ€™a hin buâ€™an. Guyyaa san kijibsiiftotaaf ee badii isaanii! Isa booda dubbii kamitti amanuu?â€

Rukuâ€™a jechuun akka lugaatti gadi jechuudha. Akka shariâ€™aatti immoo salaata keessatti erga dhaabbatanii booda harkaan jilba qabachuun gadi jechuudha.

â€œYommuu â€œRukuâ€™a buâ€™aaaâ€œsaaniin jedhamu, rukuâ€™a hin buâ€™an.â€ As keessa of tuulinsa isaanii wanta agarsiisutu jira. Inumaa hanga Khaaliqa isaan uume, isaan nyaachisu fi obaasu, jirenya isaanii harkaa qabu irratti of tuulu gahan. Isaan fedhii lubbuu fi hawwii ofii hordofuu irraa of hin qustan. Badii gurguddaa hojjatu. Inumaa, Gooftaa isaanii irratti boonu. Osoo fedhii garaa, saalaa, beekkamtii, tapha, miidhaginna addunyaatti rarraâ€™uu, dhaadannoo fi baayâ€™ifachu jaallachuun isaan keessa jiraachu baateyyu, Gooftaa isaanitiif xiqqoollee taatu gadi hin jedhan. Sababni isaas, nafsee isaanii keessatti isaan of tuultotaa. Of tuulu fi boonun isaanii gowwummaa fokkuutti akka taran isaan taasise.[\[7\]](#) Boonu fi of tuulun isaanii Gooftaa isaanitiif akka gadi hin jenne isaan taasise.

Gabaabumatti, namoonni Guyyaa Qiyaamaa fi wanta Rabbiin irraa dhufe kijibsiisan kunniin yommuu â€œsalaataaâ€ jedhaman, hin salaatan.[\[8\]](#)

Guyyaa Qiyaamaa akka sujuuda buâ€™aniif yommuu ajajaman, sujuuda buâ€™uu hin dandaâ€™an. Dugdi isaanii akka xawlalaa gogee hafa. Qurâ€™aana keessatti ni jedha:

﴿يَوْمَ يُكَشَّفُ عَنْ سَاقِ وَيُدْعَونَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِعُونَ﴾

﴿خَشِعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَونَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ

﴿سَلِمُونَ﴾

â€œGuyyaa mogolee irraa saaqamuu fi gara sujuudaa waamamanii isaan sujuudu hin dandeenye [yaadadhu]. Ijji isaanii sodaattu taate xiqqeenyis isaan haguuga. Osoo fayyaa qabanuu gara sujuudaatti waamamaa turan.â€ Suuratu Al-Qalam 68:42-43

Guyyaa Qiyaamaa yommuu jeequmsi, sochii fi haalli garmalee cimaan saaqame, Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa uumamtoota jidduutti murteessuf dhufe, Isaaf akka sujuudan ni waamamu. Muâ€™mintonni (warri amanan) Rabbiif addunyaa keessatti filannoo fi fedhiin sujuudaa turan, Guyyaa kana ni sujuudu. Garuu munaafiqonni fi kaafirran sujuuduf ni tattaafatu, haa taâ€™u malee sujuudu hin dandaâ€™an. Dugdi isaanii akka gaafa horii gogee hafa. Gadi jechuu hin dandaâ€™an. â€œ**Ijji isaanii sodaattu taate xiqqeenyis isaan haguuga.**â€ Kana jechuun sababa isaan addunyaa keessatti badii gurguddaa hojjatanii fi of tuulaniif Guyyaa Qiyaamaa ijji isaanii sodaattu taati. Salphinni isaan haguuga. Faallaa wanta isaan irra turaniitin adabaman. Osoo fayyaa qabanuu yommuu addunyaa irratti gara sujuudaa waamaman, ni didan. Haaluma kanaan, Aakhiratti yommuu Rabbiin azza wa jalla ifatti bahee muâ€™mintonni sujuudan, isaan immoo sujuuda dadhabuun adabamu [9] Akkuma isaan addunyaa irratti of tuulanii fi of guddisan, Aakhiratti salphinni fi xiqqeenyi isaan haguuga.

Akkuma hubatamu, wanti sujuuda kanarrraa barbaadame, warra dhugaan amananii fi munaafiqota addaan baasufi. Warroonni amanan (muâ€™mintonni) gama mirgaa adeemsi isaa gara Jannataa taâ€™e akka fudhatamaniif, munaafiqonis gama bitaa adeemsi isaa gara ibiddaa taâ€™e akka oofamaniif, sujuuda kanaan addaan baafamu. [10]

Kana keessa nama salaata dhiisu fi na argaaf salaatush akeekachiisa cimaatu jira. Kanaafu, nama Guyyaa garmalee cimaa kanatti amanuu dide, hojji gaarii dirqamaa Rabbiin itti ajaje hojjachuu didee fi hojji badaa hojjachuu itti fufef akeekachisni taâ€™u â€œ**Guyyaa san kijibsiiftotaaf ee badii isaanii!**â€

â€œ**Isa booda dubbi kamitti amanuu?**â€ Kana jechuun Qurâ€™aana kanatti yoo hin amananiin, dubbi fi kitaaba kamitti amanuu? Qurâ€™aanni kuni ragaaleen, murtiwwanii fi odeefannoona isaa hundi ifa. Jechoonni isaas ifa namaaf galaniidha.

Alhamdulillah Rabbiil aalamiin, ibsi suuratu Al-Mursalaat asirratti xumurame jira.

Kitaabban wabii:

- [1] Tafsiiru Saâ€™dii-1067
- [2] Tafsiiru Qurxubii-21/513
- [3] Tafsiiru Muyassar-581
- [4] Tafsiiru Xabarii-23/611

[\[5\]](#) Maâ€™aariju tafakkuri wa daqaaâ€™iqu tadabburi-2/606

[\[6\]](#) Madda olii

[\[7\]](#) Maâ€™aariju tafakkuri-2/609-614

[\[8\]](#) Tafsiiru Qurxubii-21/516-517

[\[9\]](#) Tafsiiru saâ€™dii-1039, Tafsiiru ibn Kasiir 7/353

[\[10\]](#) Maâ€™aariju tafakkuri-1/255

Date Created

December 9, 2019

Author

admin